

یافته‌های ادبی

تألیف:

نصراله احمدی مهر

زینب بیات

سرشناسه	: احمدی مهر، نصراله، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: یافته‌های ادبی / تألیف نصراله احمدی مهر، زینب بیات.
مشخصات نشر	: تهران: شاپرک سرخ، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۹۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۳-۱۲۱-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۷ - ۹۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: ادبیات فارسی -- تاریخ و نقد -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع	: Persian literature -- History and criticism -- Questions and answers
موضوع	: فارسی -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
موضوع	: Persian language -- Idioms
شناسه افزوده	: بیات، زینب، ۱۳۵۳ -
رده بندی کنگ	: ۱۳۹۶ ۳۲ الف/PIR۳۳۷۴
رده بندی یوبی	: ۸۶۰/۹
شماره کتابداری ملی	: ۵۰۸۹۶۹۹

عنوان: یافته‌های ادبی

نویسندگان: نصراله احمدی مهر، زینب بیات

نوبت چاپ: اول زمستان ۱۳۹۶

ناشر: شاپرک سرخ

چاپ و صحافی: شاپرک

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۲۵۰۰ تومان

شماره ثبت: ۱۲۱-۱۲۱-۶۳-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات شاپرک سرخ

تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان

آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴ واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به نویسنده بود و هرگونه تکثیر و کپی برداری از این کتاب غیر

قانونی می‌باشد و پیگرد قانونی خواهد داشت

بخش اول: زبان و خط فارسی

- ۱۳..... ایرانیان خط را از کجا آموختند؟
- ۱۴..... تاریخچه خط کنونی فارسی چیست؟
- ۱۵..... چرا در «الفبا» حروفی که با هم شباهت دارند، کنار هم قرار دارند؟
- ۱۶..... طرح تغییر خط فارسی چه زمانی و توسط چه کسانی ارائه شد؟
- ۱۸..... آیا استفاده از الفبای لاتین نشانه ضعف زبان فارسی است؟
- ۱۹..... دلیل نفوذ فراوان واژه‌های عربی در زبان فارسی چیست؟
- ۲۰..... آیا لحن و آهنگ سخن گفتن ایرانیان نسبت به گذشته تغییر کرده است؟
- ۲۱..... چرا برخی از واژه‌ها به مرور زمان از نظر تلفظ یا معنی تغییر میکنند؟
- ۲۲..... چرا «هاء» در آخر برخی کلمات مانند رهن، تشنه، حمله و... تلفظ نمیشود؟
- ۲۳..... دلیل تلفظ یکسان برخی واژه‌ها مانند شیر (سوردهنی) و شیر (حیوان) چیست؟
- ۲۳..... چرا در کلماتی مانند «خواهر»، «خویش» و «خواستار» راز ارشته میشود اما تلفظ نمیشود؟

بخش دوم: شعر و شعرا

- ۲۵..... چرا دیوان حافظ تصحیح محمد قزوینی مقبولیت عام و خاص یافته است؟
- ۲۶..... چرا در دوره رضاشاه گرایش به وطن پرستی شاعران به شدت افزایش یافت؟
- ۲۷..... فردوسی نام اثر خود را چه نامیده است؟
- ۲۸..... آیا داستان «لیلی و مجنون» دارای هویت و اصالت تاریخی است؟
- ۲۹..... آیا داستان «خسرو و شیرین» و «فرهاد و شیرین» یکی است؟
- چرا در شعر فارسی برای توصیف معشوق از ابزار و آلات نبرد مانند کماند، کمان تیر و... استفاده شده است؟
- ۳۲.....

- ۲۴ آیا داستانها و روایات شاهنامه واقعیت تاریخی دارند؟
- ۳۵ آیا بیت « بسی رنج بردم در این سال سی / عجم زنده کردم بدین پارسی » از فردوسی است؟
- ۳۷ چرا در شعر فارسی « فلک » مصدر بسیاری از حوادث دانسته شده است؟
- ۳۹ ماجرای ارسال شعر سعدی برای موجودات فرازمینی چیست؟
- ۴۰ حافظ شیعه بوده است یا سنی مذهب؟
- ۴۲ آخرین شعری که مولوی سرود، چیست؟
- ۴۳ ماجرای « رازگویی حضرت علی (ع) با چاه » که در اشعار اشاره شده، چیست؟
- ۴۵ شکل صیغ شعر سعدی چیست؛ بنی آدم اعضای « یکدیگرند » یا « یک پیکرند »؟
- ۴۷ چه کسی مجسمه « مهدی فردوسی » و سعدی را طراحی کرد و ساخت؟
- ۴۸ سراینده شعر « ز شتر خوردن و سوسمار / عرب را به جایی رسانید کار... » کیست؟
- ۵۱ برخی شاعران را « صافی » و بعضی را « عارف » مینامند. تفاوت صوفی و عارف چیست؟
- ۵۱ وظیفه مصحح کتاب چیست و چرا باید متون کهن تصحیح شوند؟
- ۵۶ دلیل خودستایی شاعران بزرگ چیست؟
- ۵۹ چرا در اشعار فارسی از حاتم طایی به عنوان مظهر انشستگی یاد می شود؟
- ۶۰ چرا در تاریخ ادبیات فارسی، شاعران زن کم شناساند؟
- در بیت « گنه کرد در بلخ آهنگری / به شتر زدند گردن سگ » چه ارتباطی بین شوشتر و بلخ است؟
- ۶۲
- ۶۳ مُشک چیست و چه کاربردهایی برای آن در اشعار فارسی بیان شده است؟
- ۶۶ آیا « ردیف » اولین بار در شعر فارسی پدید آمد؟
- ۶۷ انواع شعر نو (نیمایی، سپید، موج نو و حجم) را چگونه می توان از هم شناخت؟

بخش سوم : لغات و اصطلاحات

- ۷۳ برای خالی نبودن عریضه
 ۷۳ پرسه زدن
 ۷۴ بوته آزمایش

۷۴	 به سیم آخر زدن
۷۵	 پیش غازی و معلق بازی؟!
۷۵	 جایی که عرب نی انداخت!
۷۶	 خونخواری
۷۷	 سر بزنگاه
۷۷	 عرض تشکر
۷۸	 کار نیکو کردن از پُر کردن است!
۷۸	 قمر در عقرب
۸۰	 آری یا آره؟
۸۰	 تلخیص یا تخلص؟
۸۰	 تهران یا طهران؟
۸۱	 جلد یا مجلد؟
۸۲	 درب یا در؟
۸۲	 سپاسگزار یا سپاسگذار ؟
۸۲	 گرگ باران دیده یا گرگ بالان دیده؟
۸۳	 لیلی یا لیلا ؟
۸۳	 منصور حلاج یا حسین حلاج ؟
۸۴	 ناهار یا نههار؟
۸۴	 شاه و پادشاه
۸۵	 خدا و خداوند
۸۵	 خان و خانم
۸۶	 اطلس
۸۶	 اکو (echo)
۸۸	 بادمجان
۸۸	 بیستون

۸۸	پیژامه
۸۹	جناب ، حضرت، آستان و پیشگاه
۸۹	جندی شاپور (گندی شاپور)
۸۹	خلبان
۹۰	دبستان
۹۰	دروغ
۹۱	دفتر
۹۱	زلف
۹۲	سوگند
۹۲	شاگرد
۹۳	صندلی
۹۳	گلوله
۹۴	لندهور
۹۴	ملوان
۹۴	هفت اقلیم
۹۵	ینگه دنیا
۹۷	منابع:

مقدمه

بعد از ورود اسلام به ایران، زبان فارسی به سبب تحولات گسترده آوایی و معنایی و نیز دگرگونی از زبان عربی، حیاتی نو یافت و فارسی دری لقب گرفت. در همین زمان خط عربی نیز پس از مدتی رسمیت، خواه ناخواه عمومیت پیدا کرد و شاعران و نویسندگان به خط عربی و زبان عربی متفاوت با آنچه که قبل از اسلام کاربرد داشت، به فعالیت ادبی پرداختند. آثار عربی مبنی بر حوزه شعر و نثر فارسی دری پدید آوردند. از دوره مشروطه به بعد محققان و سرشناس ایرانی و غیر ایرانی به تصحیح، توضیح و تفسیر آثار نفیس ادبی پرداختند تا این آثار به صورت منقح و نیز قابل درک در اختیار علاقمندان قرار گیرد. ورود دستگاه چاپ به ایران این هدف را تسریع بخشید و شاهکارهای ادبی به خانه‌های ایرانیان وارد شده، مردم توانستند از دریچه حکمت و هنر به جهان پیرامون بنگرند و دایره بینش خود را وسعت بخشند. با گذر زمان و ورود تکنولوژی به تمام جنبه‌های حیات بشری، زندگی‌ها تحت تاثیر قرار گرفت و آرامش خیال از ذهن‌ها رخت بربست. به گونه‌ای که امروزه به سبب مشکلات پیچیدگی‌هایی که در دنیای مدرن وجود دارد، عموم مردم حتی قضاوت حاصل کرده، دیگر کمتر مجال می‌یابند که در این سیر پرشتاب درنگی نموده، به ظرایف و طرایف زبان و ادبیات خود توجه و تعمق کنند. در این میان کتب درسی دانش‌آموزان و دانشجویان نیز که گلچینی از اشعار و نثرهای ادبی را به صورت مختصر و مفید در اختیار دانش‌آموختگان قرار داده، نتوانسته واسطه خوبی بین محصلان و آثار ادبی باشند و اسباب آشنایی و شناخت را فراهم کنند زیرا در دستگاه آموزش امروز ما،

اهتمام معلم و متعلم بیشتر بر اتمام درس و کسب نمره مقصور است و کمتر دانش آموخته‌ای را می‌توان یافت که با اشتیاق و فراغت بال در پی التذاذ ادبی یا دانش افزایی باشد. در واقع حکایت اغلب محصلان ما حکایت راننده‌ای است که با افکار معشوش چشم به جاده دوخته و تنها به رسیدن به مقصد می‌اندیشد. در این حالت نه شناختی از ساختار خودروی خود دارد و نه درنگی می‌کند تا از طبیعت زیبا و مناظر کنار جاده لذت برده، تجربه‌ای بیندوزد. بر همین مبنا بود که نگارندگان درصدد برآمدن یافته‌ها و دریافته‌های ادبی خود را در قالب پرسش و پاسخ ادبی در مجموعه‌ای گرد بیاورند، بدین امید که یکی از خوشه‌های این تالیف، انگیزه‌ای برای خواننده گرامی ایجاد کند تا در فرصت مناسب او را به دنیای شگفت‌انگیز زبان و ادبیات وارد سازد. بدین موسسه هنرنمایی عالمان این وادی شود. این مطالب در سه بخش؛ «زبان و خط فارسی»، «شعر و شعرا» و «لغات و اصطلاحات» دسته‌بندی شده‌اند هرچند که به سبب نواقص و مضامین شاید این تقسیم بندی دقیق و بی نقص نباشد.

در پایان شایسته است از زحمات دوستان، یاریگر نگارندگان بودند و نیز از دست‌اندرکاران پایگاه مجلات تخصصی نور که در بررسی به مقالات قدیم و جدید ادبی را فراهم نموده، صمیمانه تشکر و قدردانی کنیم.

نصراله انصاری مهر - زینب بیات